

Cauza C-196/24 [Aucrinde]ⁱ

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

20 februarie 2024

Instanța de trimitere:

tribunal judiciaire de Chambéry (Franța)

Data deciziei de trimitere:

16 ianuarie 2024

Reclamant:

xx

Pârâți:

ww

yy

zz

vv

**TRIBUNAL JUDICIAIRE
DE CHAMBÉRY
chambre civile**

(TRIBUNALUL JUDICIAR DIN CHAMBÉRY Secția civilă)

COMISIE ROGATORIE INTERNAȚIONALĂ

[omissis]

ORDONANȚĂ [omissis]

[omissis]

ⁱ Numele prezentei cauze este un nume fictiv. El nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

Având în vedere procedura aflată pe rolul tribunale civile di Genova

(Tribunalul Judiciar din Genova, Italia),

ÎNTRE:

RECLAMANT:

xx

[*omissis*]:

ȘI:

PÂRÂTI:

ww

[*omissis*]

yy

[*omissis*]

zz

[*omissis*]:

vv

[*omissis*]

MINISTÈRE PUBLIC (MINISTERUL PUBLIC)

în persoana procuratore generale della Repubblica presso il tribunale di Genova (Procurorul Republicii de pe lângă Tribunalul Judiciar din Genova)

[*omissis*]

EXPUNEREA LITIGIULUI

- 1 XX, născut în [*omissis*], domiciliat în [*omissis*], a sesizat tribunale civile di Genova (Tribunalul Civil din Genova), pentru a constata că el este fiul natural al aa, decedat la [*omissis*], pentru a-l autoriza să utilizeze numele de familie patern, pentru a dispune ca ofițerul de stare civilă competent [să transcrie hotărârea care urmează să fie pronunțată] atunci când aceasta va rămâne definitivă (...), pentru [a dispune] o expertiză care [să stabilească] filiația naturală a lui xx după exhumarea cadavrului tatălui prezumat.
- 2 Potrivit ordinanza istruttoria (ordonanța de cercetare judecătorească) din 5 martie 2022, giudice istruttore del tribunale civile di Genova (judecătorul de instrucție al Tribunalului Judiciar din Genova) a dispus efectuarea unei expertize hematologice pentru a se stabili dacă reclamantul prezintă caracteristici genetice corespunzătoare celor ale pârâților din procedură, copiii recunoscuți ai aa.

- 3 Pârâții, copiii legitimi ai aa, au refuzat ca expertiza hematologică să fie dispusă asupra lor și au solicitat ca aceasta să fie efectuată asupra cadavrului lui aa în locul în care se află rămășițele sale.
- 4 Potrivit unei ordinanțe istruttoria (ordonanța de cercetare judecătorească) din 1[4] aprilie 2022, giudice istruttore del tribunale civile di Genova (judecătorul de instrucție al Tribunalului Judiciar din Genova) a dispus efectuarea unei expertize hematologice și a numit un expert pentru a efectua o comparație de natură genetică între reclamantul xx și cadavrul tatălui prezumat aa, după exhumarea acestuia [și] a suspendat operațiunile de expertiză în așteptarea [executării] [comisiilor] rogatorii internaționale care urmează [să fie adresate] eventual autorității judiciare franceze pentru a proceda la exhumarea cadavrului, în conformitate cu legislația franceză.
- 5 La 18 noiembrie 2022, tribunale civile di Genova (Tribunalul Judiciar din Genova) a transmis tribunal judiciaire de Chambéry (Tribunalul Judiciar din Chambéry) o comisie rogatorie internațională în materie civilă constând într-o cerere de exhumare a cadavrului lui aa, născut în [omissis] la [omissis] și decedat în [omissis] la [omissis], înmormântat în Franța.
- 6 Cererea a fost formulată în temeiul Regulamentului (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială.
- 7 [omissis]

MOTIVAREA DECIZIEI

Cu titlu prealabil, cu privire la [posibilitatea] de trimitere

- 8 Articolul 267 TFUE prevede: „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:
[omissis]”
- 9 „Instanțele naționale nu pot sesiza Curtea decât dacă un litigiu se află pe rolul lor și sunt chemate să se pronunțe în cadrul unei proceduri destinate să se finalizeze printr-o decizie cu caracter jurisdicțional.

Or, deși este adevărat că prin cooperarea dintre instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe nu se ajunge în mod necesar la elaborarea unei decizii jurisdicționale, nu este mai puțin adevărat că audierea unui martor de către o instanță [...] este un act efectuat în cadrul unei proceduri jurisdicționale destinate să conducă la o decizie cu caracter jurisdicțional. Problema sarcinii suportării cheltuielilor pentru efectuarea audierii se înscrie în cadrul acestei proceduri. Există, așadar, o legătură directă între întrebarea preliminară [privind cheltuielile

menționate] și îndeplinirea de către instanța de trimitere a unei funcții jurisdicționale” (Hotărârea din 17 februarie 2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, punctele 44 și 45).

- 10 În speță, chiar dacă instanța de trimitere nu poate refuza executarea comisiei rogatorii internaționale în materie civilă decât în cazuri limitate (articolul 12 și articolul 16 din Regulamentul [2020/1783]), aceasta nu este o simplă autoritate de executare a unei decizii deja adoptate de autoritatea solicitantă și trebuie să pronunțe o decizie jurisdicțională pentru a verifica dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de regulamentul menționat mai sus.
- 11 Verificarea solicitată instanței de trimitere nu poate fi analizată ca o verificare pur formală având în vedere formularea articolului 12 din Regulamentul [2020/1783], care impune instanței solicitate „să execute cererea în conformitate cu dreptul său intern.”
- 12 În plus, deși niciun litigiu nu este pendinte în mod direct în fața instanței de trimitere, nu este mai puțin adevărat că există un litigiu între mai multe părți în Italia, care este pendinte în fața instanței italiene solicitante, și că, prin extensie, instanța franceză solicitată este sesizată cu o componentă, desigur parțială, a acestui litigiu.
- 13 Prin urmare, instanța franceză trebuie considerată o instanță în sensul articolului 267 TFUE.

§ 1 Cu privire la norma aplicabilă pentru executarea cererii

- 14 Cererea tribunale civile di Genova (Tribunalul Judiciar din Genova) este formulată în temeiul Regulamentului [2020/1783].
- 15 *[omissis]*
- 16 *[omissis]*
- 17 *[omissis]*
- 18 *[omissis]*
- 19 *[omissis]*
- 20 *[omissis]*
- 21 *[omissis]*
- 22 *[omissis]*
- 23 *[omissis]*
- 24 *[omissis]*

- 25 [omissis]
- 26 Prin urmare, Regulamentul [2020/1783] [omissis] este aplicabil cererilor de măsuri de cercetare judecătorească formulate de o instanță a unui stat membru pentru probe [care se află] pe teritoriul unui alt stat membru, cu excepția Danemarcei.
- 27 [omissis]
- 28 [omissis]
- 29 [omissis]
- 30 [omissis]
- 31 [omissis]
- 32 Având în vedere aceste elemente, trebuie să se aplice [omissis] Regulamentul [2020/1783].

§2 Cu privire la cererea formulată de tribunale civile di Genova (Tribunalul Judiciar din Genova)

a) Cu privire la admisibilitatea cererii

- 33 Articolul 5 din Regulamentul [2020/1783] prevede [forma și conținutul cererilor] [omissis]
- 34 [omissis] astfel, cererea este admisibilă.

b) Cu privire la cazurile exprese de refuz al executării cererii

- 35 Regulamentul enumeră în mod limitativ cazurile în care instanța solicitată poate refuza executarea cererii. Astfel, întrucât Regulamentul [2020/1783] are vocația de a facilita, pe cât posibil, obținerea de probe în străinătate, cazurile în care instanțele solicitate pot refuza executarea cererilor sunt strict limitate.
- 36 [omissis] [A]rticolul 16 din Regulamentul [2020/1783] [prevede] „Refuzul de executare a cererilor:
- [omissis]
- 37 [omissis]
- 38 [omissis]
- 39 [omissis]

40 [omissis]

41 [omissis]

42 [omissis]

43 [omissis]

44 Prin urmare, nu există niciun motiv pentru a se opune cererii care provine de la tribunale civile di Genova (Tribunalul Judiciar din Genova), în temeiul articolului 16 din Regulamentul [2020/1783].

c) *Cu privire la dispozițiile relevante ale dreptului național și ale dreptului Uniunii în cauză*

1/ Prima dispoziție a dreptului Uniunii Europene în cauză

45 Articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul [2020/1783] prevede:

„Instanța solicitantă poate solicita ca executarea cererii să aibă loc în conformitate cu o procedură specială prevăzută în dreptul său intern, prin intermediul formularului A din anexa I. Instanța solicitată execută cererea în conformitate cu procedura specială cu excepția cazului când executarea ar fi incompatibilă cu dreptul intern sau când aceasta nu este în măsură să o facă din cauza unor dificultăți practice majore. Dacă instanța solicitată nu dă curs solicitării ca cererea să fie executată în conformitate cu o procedură specială din unul din aceste motive, aceasta informează instanța solicitantă prin intermediul formularului H din anexa I.”

46 Pentru ca executarea unei cereri să aibă loc în conformitate cu o procedură specială, instanța solicitantă trebuie să completeze punctul 12 din formularul A. În speță, tribunale civile din Genova (Tribunalul Judiciar din Genova) nu a completat punctul 12 din formularul A și, prin urmare, nu este necesar să se ridice problema compatibilității unei cereri speciale cu dreptul intern sau să se invoce dificultăți practice.

47 În schimb, același articol 12 [intitulat] „Dispoziții generale privind executarea unei cereri” prevede [la alineatul (2)] că „Instanța solicitată execută cererea în conformitate cu dreptul său intern.”

48 Acest articol este aproape identic cu articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1206/2001 al Consiliului din 28 mai 2001 abrogat, care prevedea că *„(2) Instanța solicitată execută cererea în conformitate cu dreptul statului membru din care face parte.”*

49 Or, în legătură cu acest articol, Ghidul practic pentru aplicarea Regulamentului privind obținerea de probe, referitor la Regulamentul nr. 1206/2001 din 28 mai 2001, indică faptul că instanța solicitată poate, dacă forma prevăzută de statul

membru al instanței solicitante nu este compatibilă cu dreptul statului membru din care face parte, să refuze să dea curs acestei cereri. **O formă poate fi considerată incompatibilă cu dreptul statului membru din care face parte instanța solicitată dacă ea contravine principiilor fundamentale ale acestuia.**

- 50 Instanța ridică o primă problemă de interpretare a acestui articol. Astfel, deși cazurile în care un stat membru poate refuza executarea unei cereri care provine de la un alt stat membru sunt limitativ enumerate la articolul 16 din regulamentul, articolul 12 pare să introducă noi cazuri care permit refuzul de a da curs unei asemenea cereri.
- 51 Se va solicita Curții să interpreteze acest articol pentru a oferi lămuriri instanței naționale cu privire la domeniul său de aplicare: **acest articol permite instanței naționale să refuze să aplice regulamentul și [să refuze] să dea curs cererii, pentru motivul că forma cererii ar fi contrară unor principii fundamentale ale dreptului național al statului solicitat?**
- 52 În plus, în cazul în care răspunsul la această întrebare ar fi afirmativ, în speță, se ridică problema dacă forma cererii este contrară principiilor fundamentale ale dreptului național francez și anumitor articole din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

2/ Dispoziția națională în cauză

- 53 Astfel, articolul 16-11 din Code civil (Codul civil), în vigoare la 21 mai 2023, prevede:

„Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât:

1° În cadrul unor măsuri de investigare sau de cercetare judecătorească desfășurate în contextul unei proceduri judiciare;

[omissis]

*În materie civilă, această identificare nu poate fi efectuată decât în executarea unei măsuri de cercetare judecătorească dispuse de instanța sesizată cu o acțiune având ca obiect fie stabilirea sau contestarea unei legături de filiație, fie obținerea sau eliminarea unor subvenții. Consimțământul persoanei în cauză trebuie obținut în prealabil și în mod expres. **Cu excepția cazului în care persoana își dă consimțământul expres în timpul vieții, nu se poate efectua nicio identificare pe baza amprentelor genetice după decesul acesteia.**”*

- 54 Astfel, în dreptul francez, exhumarea unui cadavru în scopul stabilirii filiației este posibilă numai dacă persoana în cauză și-a dat consimțământul expres în timpul vieții.

3/ Jurisprudența națională și internațională relevantă

55 Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) a fost sesizat la 6 iulie 2011 de Cour de cassation (Curtea de Casație) cu problema regimului expertizei genetice *post mortem* (decizia nr. 2011-173 QPC din 30 septembrie 2011 <https://www.conseil-constitutionnel.fr/decision/2011/2011173QPC.htm>). Mai precis, acestuia i s-a solicitat să se pronunțe cu privire la conformitatea articolului 16-11 al doilea paragraf din Codul civil cu principiul respectării dreptului la viață privată și de familie garantat de Constituția franceză.

56 Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) a considerat că prezumția potrivit căreia persoanele decedate nu au consimțit la expertiza genetică este un obstacol pe care legiuitorul l-a stabilit în mod intenționat pentru a asigura respectul datorat defuncților prin evitarea exhumărilor abuzive:

„Considerând că, atunci când a prevăzut că persoanele decedate sunt prezumate a nu fi consimțit la identificarea pe baza amprentelor genetice, legiuitorul a intenționat să împiedice exhumările pentru a asigura respectul datorat morților; că nu este de competența Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) să înlocuiască aprecierea legiuitorului cu propria apreciere în ceea ce privește luarea în considerare, în această materie, a respectului datorat corpului uman; că, prin urmare, criticile întemeiate pe încălcarea respectului datorat vieții private și dreptului de a duce o viață de familie normală trebuie respinse”.

57 Această poziție este în contradicție cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în Hotărârea din 13 iulie 2006, *Jäggi împotriva Elveției* (cererea introductivă nr. 58757/00), a statuat că o prelevare de ADN care implica o exhumare nu aducea atingere, în raport cu împrejurările cauzei, nici vieții private a defunctului, nici intangibilității corpului defunctului, dar că se aducea o atingere disproporționată dreptului de a-și cunoaște originea și de a ști dacă defunctul era într-adevăr tatăl său unei persoane în vârstă de 70 de ani, căreia i s-a respins cererea de exhumare a cadavrului în vederea realizării unei expertize genetice.

58 Curtea Europeană a Drepturilor Omului și-a reafirmat poziția în mai multe rânduri, printre altele în Hotărârea *Pascaud împotriva Franței* din 16 iunie 2011 (cererea introductivă nr. 19535/08):

„59. (...) Curtea consideră că dreptul la identitate, care include dreptul de a cunoaște și de a obține recunoașterea ascendenței sale, face parte integrantă din noțiunea de viață privată. Într-un asemenea caz, se impune o examinare și mai aprofundată pentru a evalua interesele în cauză.

60. Curtea trebuie să verifice dacă, în speță, s-a realizat un just echilibru în ponderarea intereselor concurente, și anume, pe de o parte, dreptul reclamantului de a-și cunoaște ascendența și, pe de altă parte, dreptul terților de a nu fi supuși unor teste ADN și interesul general de protecție a securității juridice. (...)

64. Or, Curtea consideră că protecția intereselor tatălui prezumat nu poate constitui în sine un argument suficient pentru a priva reclamantul de drepturile sale în temeiul articolului 8 din Convenție.

65. *Astfel, anulând post-mortem expertiza genetică și refuzând să recunoască și să stabilească paternitatea biologică a reclamantului, cour d'appel (Curtea de Apel) a conferit o pondere mai mare drepturilor și intereselor tatălui prezumat decât dreptului reclamantului de a-și cunoaște și de a-i fi recunoscută originea, drept care nu încetează nicidecum odată cu vârsta, dimpotrivă (Hotărârea Jäggi, citată anterior, punctul 40)."*
- 59 Din aceste diferite decizii rezultă o divergență de poziții între Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) care apreciază că articolul 16-11 al doilea paragraf din Codul civil, care condiționează posibilitatea de a realiza o identificare pe baza amprentelor genetice *post mortem* de consimțământul expres dat de defunct în timpul vieții, este conform cu Constituția franceză și Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, la rândul său, consideră că aplicarea acestui articol și refuzul subsecvent de a autoriza o astfel de identificare poate constitui o încălcare a articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.
- 60 Cour de cassation (Curtea de Casație) a fost de asemenea sesizată cu această problemă, ulterior deciziilor citate anterior:
- „Având în vedere că, potrivit hotărârii atacate, domnul [omissis], născut la [omissis], a fost recunoscut înainte de nașterea sa de către mama sa, [omissis], și, la [omissis] de către [omissis] și a fost legitimat prin căsătoria lor subsecventă; că, după ce a aflat de la aceștia că tatăl său ar fi în realitate [omissis], decedat în [omissis], el a sesizat, la [omissis], tribunal de grande instance (Tribunalul de Mare Instanță) cu o cerere introductivă prin care solicita autorizarea exhumării cadavrului acestuia în vederea efectuării unei expertize genetice;*
- Având în vedere că, întrucât s-a pronunțat asupra fondului cererii introductive, deși îi revenea sarcina de a invoca din oficiu cauza de inadmisibilitate întemeiată pe lipsa introducerii în cauză a succesorilor în drepturi ai [omissis], cour d'appel (Curtea de Apel) a încălcat textele menționate mai sus"* [Cour de cassation, 1ère chambre civile (Curtea de Casație, Secția 1 civilă), 13 noiembrie 2014, nr. 13-21-018]
- 61 O parte a doctrinei a analizat această hotărâre ca stabilind o cale *praeter legem*, în raport cu articolul 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, de a evita caracterul contrar Convenției al articolului 16-11 din Codul civil, în aplicarea sa concretă. Însă, Cour de cassation (Curtea de Casație) nu răspunde pe fond, întrucât problema ridicată este de ordin procedural (inadmisibilitatea acțiunii întrucât moștenitorii nu au fost chemați în cauză). Un autor concluzionează că obligația de a chema în cauză succesorii în drepturi este o obligație pur procedurală pentru a garanta respectarea contradictorialității, iar nu un substitut familial al consimțământului defunctului. [omissis]
- 62 În plus, soluția nu poate fi transpusă în cazul cu care este sesizată instanța de trimitere. În hotărârea sa, Cour de cassation (Curtea de Casație) se străduiește astfel să precizeze că, în speță, este vorba despre o acțiune de stare (acțiune în

cunoașterea originii sale care nu are nicio incidență asupra stării civile a reclamantului și nu are consecințe juridice):

„Având în vedere că admisibilitatea unei acțiuni având ca obiect recunoașterea unei ascendențe genetice pe baza unei expertize, atunci când aceasta necesită o exhumare, este condiționată de introducerea în cauză a succesorilor în drepturi ai defunctului; că, în materia stării persoanelor, cauzele de inadmisibilitate au caracter de ordine publică.”

- 63 Or, în cererea care este adresată instanței de trimitere, nu este vorba despre o acțiune de stare, ci despre obținerea unui mijloc de probă în cadrul unei acțiuni în stabilirea filiației reclamantului.
- 64 Astfel, din concluziile redactate [în numele] lui xx rezultă că „XX are, în conformitate cu articolul 270 din Codul civil, dreptul de a cunoaște adevărul și de a-și cunoaște originea, asumându-și de asemenea toate sarcinile și responsabilitățile pe care le va implica recunoașterea judiciară a paternității lui aa.”
- 65 Prin urmare, analiza Cour de cassation (Curtea de Casație), care urmărește doar să cheme moștenitorii în cauză pentru a evita articolul 16-11 din Codul civil, nu se aplică și nu este, în orice caz, satisfăcătoare pentru instanțele de prim grad de jurisdicție, întrucât lasă să persiste o insecuritate juridică.
- 66 *In fine*, la finalul analizei, trebuie să se arate că cererea tribunale civile di Genova (Tribunalul Judiciar din Genova) este în contradicție cu articolul 16-11 din Codul civil, care poate la rândul său, în aplicarea sa, să fie contrar articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Este necesară o analiză suplimentară.

- 67 Astfel, Uniunea Europeană protejează, de asemenea, drepturile fundamentale, grație cartei [omissis].
- 68 Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă articolul 16-11 din Codul civil este în contradicție cu carta, caz în care, în temeiul jurisprudenței constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, instanța ar trebui să înlăture orice aplicare a articolului 16-11 din Codul civil.

4/ Cu privire la celelalte dispoziții relevante ale dreptului Uniunii în cauză

- 69 Articolul 6 TUE prevede:

„(1) Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg, care are aceași valoare juridică cu cea a tratatelor.

Dispozițiile cuprinse în Cartă nu extind în niciun fel competențele Uniunii astfel cum sunt definite în tratate.

Drepturile, libertățile și principiile prevăzute în cartă se interpretează în conformitate cu dispozițiile generale din titlul VII al cartei privind interpretarea și punerea sa în aplicare și cu luarea în considerare în mod corespunzător a explicațiilor menționate în Cartă, care prevăd izvoarele acestor dispoziții.

(2) Uniunea aderă la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Competențele Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate, nu sunt modificate de această aderare.

70 ***(3) Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii.”***

71 Or, în prezenta cauză sunt aplicabile două articole din cartă: pe de o parte, articolul 1 care garantează respectarea demnității umane și, în consecință, respectul datorat morților și, pe de altă parte, articolul 7 care recunoaște oricărei persoane dreptul la respectarea vieții private și care este corespondentul articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.

72 Articolele 51 și 52 din cartă prevăd:

„Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor [și] organelor [...] Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Prin urmare, acestea respectă drepturile și principiile și promovează aplicarea lor în conformitate cu atribuțiile pe care le au în acest sens [...].

Orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților recunoscute prin prezenta cartă trebuie să fie prevăzută de lege și să respecte substanța acestor drepturi și libertăți. Prin respectarea principiului proporționalității, pot fi impuse restrângeri numai în cazul în care acestea sunt necesare și numai dacă răspund efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți.

(2) Drepturile recunoscute prin prezenta cartă care fac obiectul unor dispoziții prevăzute de tratate se exercită în condițiile și cu respectarea limitelor stabilite de acestea.

(3) În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.”

- 73 „Pentru a asigura această coerență cu dreptul Convenției, articolul 52 alineatul (3) din cartă prevede un mecanism care funcționează în două etape. **Instanța Uniunii trebuie mai întâi să identifice așa-numitele drepturi corespunzătoare, și anume cele care sunt garantate atât de Cartă, cât și de Convenție.**

Odată stabilită corespondența dintre Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și Convenția europeană a drepturilor omului, Curtea de Justiție trebuie, într-o a doua etapă, să atribuie dreptului garantat de cartă același înțeles și aceeași întindere ca și cele prevăzute de convenție, cu excepția cazului în care i se conferă «o protecție mai largă». Cu alte cuvinte, interpretarea sa trebuie să se alinieze la cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, cu excepția cazului în care depășește standardul convențional, ceea ce se întâmplă rar.» (Lexis nexis fascicula 160 Carta drepturilor fundamentale a UE).

- 74 Potrivit acestor dispoziții, instanța națională trebuie să țină seama de cartă numai atunci când actul național în cauză intră în domeniul de aplicare material al dreptului Uniunii.
- 75 [omissis]
- 76 În speță, dreptul material al Uniunii este în discuție în mod direct, întrucât prezenta decizie este pronunțată în temeiul Regulamentului 2020/1783.
- 77 Prin urmare, există în mod clar o legătură între situația în cauză și ordinea juridică a Uniunii, ceea ce determină instanța să aplice cartă, în special articolele 1 și 7 din aceasta.
- 78 Astfel, articolul 1 prevede că „*Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată.*”. Este vorba despre un principiu fundamental care se aplică *post mortem* și care ar putea, prin urmare, potrivit interpretării date și întinderii acordate acestuia, să fie susceptibil, în prezenta ipoteză, să se opună exhumării cadavrului.
- 79 În schimb, dreptul la respectarea vieții private garantat de articolul 7 din cartă ar pleda în favoarea unei asemenea exhumări. Astfel, întrucât articolul 7 din cartă este corespondentul articolului 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, el trebuie interpretat în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Or, aceasta deduce din dreptul la respectarea vieții private dreptul oricărei persoane de a-și cunoaște originea, dacă este cazul, prin intermediul exhumării defunctului prezumat a fi părinte.
- 80 *In fine*, instanța de trimitere trebuie să stabilească dacă trebuie să aplice articolul 16-11 din Codul civil pentru a refuza executarea unei comisii rogatorii internaționale solicitate de un alt stat membru în cadrul Regulamentului privind obținerea de probe sau dacă trebuie să îl înlăture.
- 81 Or, pentru a aplica sau a înlătura articolul 16-11 din Codul civil, instanța trebuie să stabilească dacă această dispoziție este contrară articolului 7 din cartă sau dacă,

dimpotrivă, restrângerea prevăzută la articolul 16-11 din Codul civil răspunde efectiv obiectivelor de interes general recunoscute de Uniune sau necesității protejării drepturilor și libertăților celorlalți, în special respectării demnității umane, astfel cum este garantată de articolul 1 din cartă.

- 82 Pentru a se pronunța cu privire la litigiul cu care este sesizată, instanța națională are nevoie de lămuriri din partea Curții pentru a stabili dacă dreptul de a cunoaște și de a obține recunoașterea ascendenței sale, drept garantat de articolul 7 din cartă, prevalează sau poate prevala asupra dreptului persoanelor decedate de a nu fi supuse unor teste ADN, fără consimțământul lor exprimat în timpul vieții, drept care poate fi garantat de principiul respectării demnității umane consacrat la articolul 1 din cartă.

Astfel, răspunsul la această întrebare implică interpretarea articolelor 1 și 7 din cartă, competență care nu revine instanței de trimitere, ci Curții de Justiție a Uniunii Europene:

- 83 Potrivit articolului 267 TFUE,

„Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la:

(a) [omissis],

(b) *validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii; ...*

[omissis]

- 84 *În cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern, această instanță este obligată să sesizeze Curtea.*

[omissis]”

- 85 [omissis]

- 86 [omissis] Regulamentul [2020/1783] [omissis] nu prevede nicio cale de atac în cazul în care instanța din statul solicitat refuză să execute cererea de obținere de probe formulată de statul solicitant. [omissis]

- 87 [Î]ntrucât decizia sa nu este supusă niciunei căi de atac, instanța de trimitere trebuie astfel, înainte de a se pronunța, să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu o întrebare preliminară. [Interpretarea] Curții este cu atât mai importantă în speță, cu cât întrebarea este nouă, întrucât Curtea nu a trebuit niciodată să se pronunțe cu privire la interpretarea Regulamentului 2020/1783 [omissis] și la compatibilitatea aplicării sale concrete cu cartă.

Având în vedere toate aceste elemente, se va suspenda judecarea cauzei în așteptarea [deciziei] Curții.

§ 3 Cu privire la întrebările adresate Curții cu titlu preliminar

88 Instanța de trimitere adresează Curții două întrebări:

89 [omissis][enunțul primei întrebări]

90 [omissis] Instanța de trimitere consideră că situațiile de refuz al aplicării Regulamentului 2020/1783 sunt limitativ enumerate la articolul 16 și că articolul 12 nu ar trebui să fie un mijloc deturnat de a refuza aplicarea regulamentului.

Totuși, nu există în acest caz nicio garanție în ceea ce privește cererile a căror formă nu respectă standardele dreptului Uniunii Europene.

91 2/ [omissis] [enunțul celei de a doua întrebări]

92 Prin urmare, instanța de trimitere solicită Curții să interpreteze și să coroboreze articolul 1 (dreptul la demnitate) și articolul 7 (dreptul la respectarea vieții private) din cartă pentru a declara dacă o astfel de aplicare a regulamentului implică sau nu încălcarea cartei.

93 De răspunsul Curții depinde conformitatea articolului 16-11 din Codul civil cu dreptul Uniunii Europene și posibilitatea instanței de a răspunde favorabil unei cereri de obținere de probe care provine de la tribunale civile di Genova (Tribunalul judiciar din Genova).

94 [omissis] În temeiul articolului 52 din cartă, în măsura în care acesta prevede că „În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată”, și al hotărârilor pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauze similare, instanța de trimitere consideră că articolul 16-11 din Codul civil ar putea fi declarat contrar dreptului Uniunii Europene și înlăturat în temeiul articolului 7 din cartă (dreptul la respectarea vieții private).

95 Totuși, deciziile Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) și ale Cour de cassation (Curtea de Casație), pronunțate ulterior hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, fragilizează această analiză făcând să prevaleze respectarea demnității umane și fac necesară solicitarea adresată Curții de Justiție a Uniunii Europene de a interpreta articolele 1 și 7 din cartă.

PENTRU ACESTE MOTIVE

96 [omissis]

- 97 **ADRESĂM** Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări:
- 98 1/ Articolul 12 din Regulamentul (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială permite instanței naționale să refuze să aplice regulamentul în cauză și să dea curs cererii statului solicitant, pentru motivul că forma cererii ar fi contrară unor principii fundamentale ale dreptului național al statului solicitat și în special articolului 16-11 din Codul civil?
- 99 2/ Dacă aplicarea articolului 12 din Regulamentul (UE) 2020/1783 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială se realizează fără a ține seama de dreptul național, cum trebuie interpretate și coroborate articolul 1 (dreptul la demnitate) și articolul 7 (dreptul la respectarea vieții private) din Carta drepturilor fundamentale pentru a stabili dacă o astfel de aplicare a regulamentului implică sau nu o încălcare a Cartei drepturilor fundamentale?
- 100 *[omissis]*
- 101 *[omissis]*
- 102 **PRECIZĂM** că părțile în litigiu doresc păstrarea anonimatului lor.
- 103 *[omissis]*